

Examen HAVO

2023

tijdvak 1
dinsdag 30 mei
13.30 - 16.00 uur

Turks

Bij dit examen horen een bijlage en een antwoordblad.

Beantwoord alle vragen op het antwoordblad.

Dit examen bestaat uit 46 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Turks antwoordt, levert dat 0 punten op.

Tekst 1 Zeytin

- 1p 1 İkinci paragrafta geçen “**değişik görüşlerin olmasıyla**” ifadesiyle hangi konudan bahsedilmektedir?

zeytinin

- A içerdeği mineraller
- B kullanım yerleri
- C yan etkileri
- D yetişтирildiği yerler

- 1p 2 Aşağıdakilerden hangisi üçüncü paragrafin konusudur?

- A dayanıklılık süresi
- B efsanelerin konusu
- C işlenme yöntemi
- D sayısız faydalari

De zinsdelen a, b, c en d zijn weggelaten uit de alinea's 1 tot en met 4.

- 2p 3 Geef aan welk zinsdeel bij welke alinea past.

Noteer achter elk alineanummer op het antwoordblad de letter van het zinsdeel dat is weggelaten.

- a İspanya, İtalya, Yunanistan, Türkiye ve Tunus
- b kandillerde aydınlatmada, tipta ilaç yapımında
- c o günden bugüne, umidin ve barışın simgesi olur
- d zeytinyağının çıkarılma işleminde paslanmaz

- 1p 4 Yazar, altıncı paragrafta zeytinin hangi alandaki önemini belirtiyor?

- A coğrafya
- B din
- C tarih
- D tip

- 1p 5 Aşağıdakilerden hangisi yedinci paragraftaki boşluk için uygundur?

- A Çıkarılması gereken ders
- B Diğer bir puf noktası
- C Dikkatlerden kaçan yanı
- D En önemli sonuç

- 1p 6 Parçanın bütünü değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A Eski çağlarda zeytin Anadolu'dan Avrupa'ya ipek yoluyla gönderilmiştir.
- B Gastronomi uzmanlarına göre asit oranı düşük zeytinyağı sağılıklıdır.
- C Türkiye'de zeytinyağı çoğunlukla geleneksel yöntemlerle üretilmektedir.
- D Yunan Mitolojisi'ne göre halk zeytin ağacının altında dua etmektedir.

Tekst 2 Muhammed Ali

- 1p 7 Birinci ve ikinci paragrafta Muhammed Ali'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi ele alınmaktadır?
- A disiplinli çalışma prensibi
 - B inanç dünyası
 - C kişisel özellikleri
 - D spor dünyasına etkisi
- 1p 8 Mohammed Ali'nin bisikletiyle verdiği poz neden önemlidir?
- A aslında boksör değil de bisikletçi olmak istediginden
 - B bisiklet sürmeye polis memurundan öğrendiginden
 - C çalınan bisikletine sembolik olarak gönderme yaptığından
 - D çocukken almak istediği bisikleti alamadığından
- 1p 9 Aşağıdakilerden hangisi üçüncü paragraftaki boşluk için uygun değildir?
- A el üstünde tutulduğundan
 - B saldıruları engellediğinden
 - C tepki topladığından

In alinea 4 staat de reden waarom Mohammed Ali de bokswedstrijd verloren heeft.

- 1p 10 Noteer de eerste twee woorden van de zin waarin deze reden staat.
- 1p 11 Aşağıdakilerden hangisi beşinci paragraftaki boşluk için uygun değildir?
- A Buna rağmen
 - B Çünkü
 - C Doğal olarak
 - D İlk olarak
- 1p 12 Son paragrafa göre Tyson'un, Mohammed Ali için önemi nedir?
- A dünya şampiyonluğunu paylaşması
 - B kendisine sürekli destek olması
 - C vermiş olduğu sözü tutması
 - D yetişirdiği en iyi boksör olması

Tekst 3 Albert Einstein'dan Tavsiyeler

- 1p 13 Aşağıdakilerden hangisi birinci paragraftaki boşluk için uygundur?
- A Adeta
 - B Ancak
 - C Bu yüzden
 - D Dolayısıyla

- De onderstaande vier uitspraken van Einstein zijn uit de alinea's 2, 3, 4, en 5 weggelaten.
- 2p 14 Noteer achter elk alineanummer, de letter van de zin die er is weggelaten op het antwoordblad.
- "Posta pulları, gideceği yere varasıya kadar mektuba yapışıp kalmasından ötürü çok değerlidir."
 - "Ön yargıları yok etmek, atom çekirdeğini parçalamaktan daha zordur."
 - "Güzel bir kızı öperken düzgün araba kullanan birisi, öpücüğe hak ettiği dikkati vermiyor demektir."
 - "Benim özel bir yeteneğim yok, yalnızca tutkulu bir meraklıyım."
- 1p 15 "Başarılı olmak istiyorsanız yaptığınız hataları üçe katlayın." (6. paragraf)
- 1p 15 Einstein'in bu sözlerle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisi özetler?
- Hatalarınız ders vermelii; doğrularınız ise ilerideki başarılarınızın imza atmalı.
 - Hiç hata yapmamışsanız kayda değer bir şey yapmamışsınız demektir.
 - Yaptığınız yanlışlar hatanız, doğrularınız başarınızın garantisidir.
- 1p 16 Sekizinci paragraftaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
- Başarılı kişinin başkaları tarafından değer görmesi kaçınılmazdır.
 - Değerinin farkında olan kişi başkalarından bunun onayını beklemez.
 - Duyguların ifadesinde hayal gücünden fazlasına ihtiyaç vardır.
 - Sahip olunan yeterli bilgi, hayal gücünü beraberinde getirir.
- 1p 17 Aşağıdakilerden hangisi dokuzuncu paragraftaki boşluk için uygunudur?
- oyundaki herkese kendi kurallarını kabul ettirmek
 - oyundaki herkesin zayıf noktalarını bilmek
 - oyundaki herkesle iş birliği yapmaya hazır olmak
 - oyunu herkesten iyi oynamayı istemek

Tekst 4 Antakya Mozaığının Alengirli Hikayesi

- 1p 18 Yazar, parçanın birinci paragrafında aşağıdakilerden hangisini anlatmaktadır?
- Antakya mozaığının diğer mozaiklere kıyasla önemini
 - Antakya mozaığının hangi açıdan Roma kültürünü yansittığını
 - Antakya mozağıyle ilgili bilginin yanlış olma sebebini
 - Antakya mozağıyle ilgili halkın olumsuz tepkisini
- 2p 19 Zijn de onderstaande beweringen juist of onjuist volgens alinea 2 en 3? Noteer 'juist' of 'onjuist' achter elk nummer op het antwoordblad.
- In de mozaïeken uit de Romeinse tijd moet een verhaallijn zitten.
 - Het nieuws over het skelet heeft het politieke nieuws overschaduwt.
 - Wat er op de inscriptie staat, is waarschijnlijk de naam van het skelet.
 - De inscriptie naast het skelet werd eerst anders geïnterpreteerd.

- 1p 20 Romalıların iskelet mozağini yemek salonlarında kullanma sebebini aşağıdaki söylemlerden hangisi özetler?
- A Hayat kısa; sahip olduğumuzın tadını hakkını vererek çıkaralım!
B Kendine sevgin az olursa hayat da senin için o kadar kısa olur!
C Sadece zevk ve eğlenceye zaman ayırsan hayatın süresi kısalır!
D Yersiz bekentilerle hayatı kısaltmak ve zorlaştırmak bize bağlı!
- 1p 21 Aşağıdakilerden hangisi beşinci paragraftaki boşluk için uygundur?
- A ana düşünceleri
B gizli tutmak istediği temalar
C reddettiği konular
D yüzeysel ilgilendiği konuları
- 1p 22 Beşinci paragrafa en uygun alt başlık aşağıdakilerden hangisidir?
- A İskeletin adı doğru mu?
B Neşeli mi romantik mi?
C Salon ortasında iskelet
D Şener'in varlık sebebi

Tekst 5 Güçlü İletişimin Kuralları

“... belli ki bunu destekleyen en önemli unsur olmadan gerçekleşmesi mümkün değil.” (2. paragraf)

- 1p 23 Bu cümlede yazarın söz ettiği en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?
- söylenmek isteneni
- A farklı imalarla belirtmek
B net şekilde aktarmak
C tarafsız olarak anlatmak
D vücut diliyle desteklemek
- 1p 24 Üçüncü ve dördüncü paragraflarda vurgulanan konuları aşağıdakilerden hangisi özetler?
- Üçüncü paragraf
- A araştırma sonuçlarını, dördüncü paragraf ise değerlendirme tekniklerini vurgular.
B doğru hedefleri, dördüncü paragraf ise yersiz öngörülerini vurgular.
C farklı ifade şekillerini, dördüncü paragraf ise başarısız deneyimleri vurgular.
D kendine güveni, dördüncü paragraf ise karşılıklı saygıyı vurgular.
- 1p 25 Aşağıdakilerden hangisi beşinci paragraftaki boşluk için uygundur?
- A betimsel yaklaşım
B doğru manipülasyon
C kasıtlı acemilik
D mesleki deformasyon

- De kopjes bij de alinea's 6 tot en met 9 zijn weggelaten.
- 2p 26 Noteer achter elk alineanummer op het antwoordblad de letter van het juiste kopje.
- a Anlam yüklemeyi kaldırırmak
 - b Empati kurmak
 - c Eşit görmek
 - d Savunmaya geçmeden dinlemek

Tekst 6 Gırgır Efsanesi

- “Bu karikatüristler, karikatürü hem çeşitlendirmiş hem de değişik nesillerin buna bakışını sergilemişlerdir.” (alinea 1)
- 1p 27 In welke alinea verderop in de tekst legt de schrijver uit hoe deze cartoonisten een bijdrage geleverd hebben aan cartoons?
- 1p 28 İkinci ve üçüncü paragraflar arasındaki ilişkiyi aşağıdakilerden hangisi özetler?
- A Her iki paragrafta mizah yapmanın zorlukları anlatılmaktadır.
 - B Her iki paragrafta mizahın yaşamı ifade aracı olduğu vurgulanmaktadır.
 - C İkinci paragraf mizah yapmanın, üçüncü ise onu anlamanın yollarını anlatır.
 - D İkinci paragraf mizahın dünyadaki, üçüncü ise Türkiye'deki önemini anlatır.
- 1p 29 Uit welke zin in alinea 5 kun je opmaken dat de makers van het tijdschrift Gırgır de mening van de lezers belangrijk vinden?
Noteer de eerste twee woorden van deze zin op het antwoordblad.
- 1p 30 Altıncı paragraftın dergilerle ilgili vurgulamak istediği düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
Dergiler
- A geçmişi günümüzün diline çevirir.
 - B insanların gelecek kayısını en aza indirir.
 - C televizyon ve radyoya kan kaybettirir.
 - D toplumun o dönemdeki durumunu gösterir.
- 2p 31 Zijn de onderstaande beweringen over de fases van Gırgır juist of onjuist?
Noteer ‘juist’ of ‘onjuist’ achter elk nummer op het antwoordblad.
- 1 Demirkol is geïnspireerd door Lefebvre.
 - 2 Twee broers hebben samen met andere mensen het tijdschrift opgericht.
 - 3 Gırgır heeft zijn naamsbekendheid gekregen door politieke cartoons.
 - 4 De naam Gırgır is door de leden gegeven.

Tekst 7 İki Lafın Belini Kırsak

- “Her yere akarken asıl akmamız gereken yere akamıyoruz.” (alinea 1)
- 1p 32 In welke alinea verderop in de tekst legt de schrijver uit waar deze plek moet zijn?
- 1p 33 Aşağıdakilerden hangisinde yazar vurgulamak istediği fikri eleştirel bir biçimde ifade etmektedir?
- A “... sohbetin önemini büyülü hale getiren.” (1. paragraf)
 - B “... kalabalıklaşan küçük küçük dünyalar” (2. paragraf)
 - C “... hızlıca, paldır küldür olsun” (3. paragraf)
 - D “... kıymet bilen bir yürek” (4. paragraf)
- 1p 34 Yazar üçüncü paragrafta vurgulamak istediği fikri aşağıdaki hangi zıtlıkları kullanarak ifade etmektedir?
- A acemilik ve ustalık
 - B cesaret ve korkaklık
 - C esaret ve özgürlük
 - D maddiyat ve maneviyat
- “Benliğimizi pohpohlayan kim varsa ona sempati duyar olduk.” (alinea 4)
- 1p 35 Welke zin in alinea 2 betekent hetzelfde?
Noteer de eerste twee woorden van de zin waarin dat staat.
- 1p 36 Beşinci paragrafa gelmesi gereken en uygun alt başlık aşağıdakilerden hangisidir?
- A Eğer...
 - B Keşke...
 - C Meğer...

Tekst 8 İlginç Şekilde Elektrik Üretimi

- 1p 37 Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapılmış bir gözlem sonrası varılan sonucu ifade eder?
- A “Alman araştırmacılar ... çalışmalar yapıyor.” (1. paragraf)
 - B “Yürüken topuk ... cihaz emiyor.” (2. paragraf)
 - C “Kablosuz bir ... sağlamaya çalıştık.” (3. paragraf)
- 2p 38 Zijn de onderstaande beweringen over de schoenen juist of onjuist volgens de informatie uit de tekst?
Noteer ‘juist’ of ‘onjuist’ achter elk nummer op het antwoordblad.
- 1 In de schoenen zijn twee oplaadbare batterijen gemonteerd.
 - 2 De schoenen kunnen gebruikt worden om verdwaalden te traceren.
 - 3 Deze schoenen zijn eigenlijk ontworpen voor olympische atleten.
 - 4 Kleine sensoren in de schoenen hebben minder stroom nodig.

1p 39 Dördüncü paragrafta araştırmacı Klevis Ylli'nin parçada geçen ayakkabıyla ilgili tavrı nasıldır?

- A kararsız
- B memnun
- C şüpheli
- D tatminsiz

Tekst 9 En Ünlü Sanat Eserleri

1p 40 İkinci paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A Da Vinci'nin eserinde kimi resmettiği meşhul kalmıştır.
- B Da Vinci'nin eserini annesine hediye ettiği söylemektedir.
- C Da Vinci'nin eserlerini yaparken Paris'ten ilham aldığı sanılmaktadır.
- D Da Vinci'nin tablosundaki bakışlar her noktadan izlenebilmektedir.

1p 41 Dördüncü paragrafta aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A dönemin ekonomik ve sosyal buhranlarının resmedilmesi
- B eserlerde alışlagelmişin dışında materyal kullanılması
- C farklı sanat akımlarının başlangıç tarihlerinin belirlenmesi
- D mitolojik unsurlara ilk defa tablolarda yer verilmesi

1p 42 Aşağıdakilerden hangisi beşinci paragraftaki boşluk için uygundur?

- A araştırmalar
- B gerçekler
- C iltifatlar
- D speküasyonlar

1p 43 Aşağıdaki tablolardan hangisinde gerçeklerle birlikte hayal gücünün harmanlandığı açıkça görülmektedir?

- A İnci Küpeli Kız
- B Mona Lisa
- C Venüs'ün Doğuşu
- D Yıldızlı Gece

Tekst 10 Alarmı Erteleyenlerden misiniz?

Lees eerst de opgave(n) voordat je naar de tekst gaat.

- 1p 44 İkinci paragrafta aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulur?

- A deliksiz uykunun sırları
- B düzensiz uykunun zararları
- C uyku evreleri
- D uyku sorunları

Als je voor het slapen berichten checkt op je mobiel kun je vaak niet slapen.

- 2p 45 Welke twee adviezen geeft de tekst om toch in slaap te kunnen vallen?
Noteer deze twee adviezen op het antwoordblad.

Tekst 11 Denize Nazır Kaleler

Lees eerst de opgave(n) voordat je naar de tekst gaat.

Je onderzoekt kastelen die voor verschillende doeleinden in Turkije gebouwd zijn.

- 2p 46 Welke twee kastelen zijn gebouwd om de veiligheid van handelsschepen te bewaken volgens de informatie uit de tekst?
Noteer de namen van deze twee kastelen op het antwoordblad.
Je mag in het Turks antwoorden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.